

Pag-aari ng Pamahalaan
HINDI IPINAGBIBILI

3

Araling Panlipunan

Quarter 1 - Week 8

Pangunahing Likas na Yaman ng mga Lalawigan sa Rehiyon

Department of Education • Republic of the Philippines

Araling Panlipunan - Grade 3

Alternative Delivery Mode

Quarter 1 - Week 8: Pangunahing Likas na Yaman ng mga Lalawigan sa Rehiyon
First Edition, 2020

Republic Act 8293, section 176 states that: No copyright shall subsist in any work of the Government of the Philippines. However, prior approval of the government agency or office wherein the work is created shall be necessary for exploitation of such work of profit. Such agency or office may, among other things, impose as a condition the payment of royalties.

Borrowed materials (i.e., songs, stories, poems, pictures, photos, brand names, trademarks, etc.) included in this book are owned by their respective copyright holders. Every effort has been exerted to locate and seek permission to use these materials from their respective copyright owners. The publisher and authors do not represent nor claim ownership over them.

Published by the Department of Education
Division of Malaybalay City

Development Team of the Module

Authors:	Lourdes F. Sulatan
Editor:	Bendee Nancy M. Orlanda, Emejeda L. Nahial
Reviewers:	Virgilin R. Pizzaro, Aba Q. Allaba
Illustrator:	
Layout Artist:	Manuel D. Dinlayan II, PDO II
Management Team:	
Chairperson:	Dr. Victoria V. Gazo, CESO V Schools Division Superintendent
Co-Chairperson:	Sunny Ray F. Amit Asst. Schools Division Superintendent
	Ralph T. Quirog CES, CID
Members:	Purisima J. Yap EPS-LRMS
	Virgilin R. Pizzaro Aba Q. Allaba

Printed in the Philippines by Department of Education
Division of Malaybalay City

Office Address: Sayre Highway P-6, Casisang, Malaybalay City

Telefax: (088) 314-0094

Email Address: malaybalay.city@deped.gov.ph

3

Araling Panlipunan **Quarter 1 - Week 8**

Pangunahing Likas na Yaman ng mga Lalawigan sa Rehiyon

This instructional material was collaboratively developed and reviewed by educators from public and private schools, colleges, and or/universities. We encourage teachers and other education stakeholders to email their feedback, comments, and recommendations to the Department of Education at action@deped.gov.ph.

We value your feedback and recommendations.

Department of Education • Republic of the Philippines

Pasiuna

Malipayong pagsalmot sa Araling Panlipunan sa ikatulong Ang-ang, modyul kini sa Populasyon sa Atong Komunidad ug sa mga Probinsiya sa Rehiyon.

Kini nga modyul gihimo sa mga magtutudlo sa Dibisyon sa Malaybalay City subay sa K to 12 Kurikulum giniyahan sa mga opisyaes niining Dibisyon.

Kini nagtinguha nga makakat-on ang mga kabataan taliwala nga dili sila makasulod sa eskwelahan tungod sa problema sa pandemya (Covid 19).

Pahimangno sa mga Magtutudlo:

Kini nagalangkob sa mga pamaagi aron makakat-on ang mga estudyante. Gilauman nga inyo silang magiyahan sa paggamit niini.

Alang sa mga Tinun-an:

Kini nga modyul gihimo aron mugiya kanimo sa pagsabot sa competency nga angay makat-unan ug mahibal-an.

Pahimangno sa mga Tinun-an:

1. Dili sulatan o hugawan ang modyul. Ang inyong mga tubag sa mga buluhaton isulat sa inyong activity notebook sa Araling Panlipunan.
2. Iganid sa pagtubag ang mga buluhaton.
3. Ibalik ang modyul sa maayong kondisyon sa petsa sumala sa inyong gisabotan sa imong magtutudlo.
4. Kung adunay mga pangutana o kalibog, ayaw pagmakuli sa pagkonsulta sa inyong magtutudlo. Magtext o tawag niining numero _____ (teacher's mobile number).

Kami nanghinaot nga pinaagi niini makasinati kamo ug bulawanon nga pagtulun-an.

Alamin

Nakabalo ka ba nga ang Pilipinas gitawag ug *Pearl of the Orient*? Tungod kini sa iyang kaabunda sa natural nga kahinguhaan.

Unsa man ang mga produkto sa inyong lalawigan ang gikan sa kahinguhaan sa yuta, tubig, mineral ug lasang?

Kani nga modyul gibahin ngadto sa lima ka pagtulun-an o aralin, kini ang:

Aralin 1 – Natural nga kahinguhaan sa Bukidnon.

Aralin 2 – Natural nga kahinguhaan sa Camiguin.

Aralin 3 – Natural nga kahinguhaan sa Lanao del Norte.

Aralin 4-Natural nga kahinguhaan sa Misamis Occidental

Aralin 5 – Natural nga kahinguhaan sa Misamis Oriental

Paghuman nimo sa mga pagtulun-an niini nga modyul, ikaw gilauman nga:

Makahulagway sa nag-unang natural nga kahinguhaan nga makita sa inyong lalawigan sa Rehiyon X.

Subukin

Isulat ang husto nga tubag sa pangutana. Isulat kini sa imong notbuk o papel.

1. Unsa ang mga produkto nga gikan sa Bukidnon? _____
2. Unsa ang bulkan nga Makita sa Camiguin? _____
3. Unsa ang panginabuhian sa mga tao sa patag nga lugar? _____
4. Unsa ang panginabuhian sa mga tao nga duol sa dagat? _____
5. Unsa ang panginabuhian sa mga tao duol sa Bukid nga lugar? _____

Unang Adlaw

Aralin 1	Natural nga kahinguhaan sa Bukidnon
---------------------	--

Balikan

Unsang rehiyon ang gitawag ug Amihanang Mindanao? _____

Tuklasin

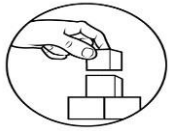
Ang natural nga mga kahinguhaan sa probinsya mao ang tinubdan sa panginabuhi sa mga katawhan niini nga mga lumolupyo.

Unsa man ang kasagarang panginabuhian sa mga tawo sa probinsya sa Bukidnon? _____

Suriin

1. Ang Bukidnon naila nga basket sa pgkaon sa Amihanang Mindanao.
2. Pinya ang ng unang produkto sa Bukidnon.
3. Aduna kini mga kalasangan ug kakahuyan, kapatagan ug mga ransohan sa baka.
4. Naila kini sa mga maanindot nga talan awon sama sa Mt. Kitanglad, Musuan Peak, Lake Apo ug Pulange River.
5. Aduna usab kini mga maanindot nga mga talan awon ug mga suroyanan nga mga makalingaw

Pagyamanin

Isulat sa inyong papel ang insaktong tubag.

1. Unsa ang panginabuhian sa mga tao sa probinsya sa Bukidnon? _____
2. Unsa man ang nag-unang produkto sa Bukidnon? _____

Ikaduhang Adlaw

Aralin
2

Natural nga kahinguhaan sa Camiguin

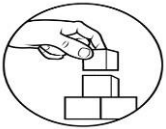
Tuklasin

Gusto ka bang maligo sa init ug bugnaw nga tubod sa tubig? Tana! Uban ta sa Camiguin Island.

Suriin

Halos malukop sa nagkadaiyang mga lasang ang palibot sa Islang Camiguin. Pangisda ug panguma ang panginabuhian diin kopra ang naghatag ug dako nga kita. Kini nga lalawigan nabantog sa matam-is nga lanzones. Matahum nga talan-awon ang nakatabang nga muuswag ang ilang turismo sa lalawigan sama sa Mantigue Island, White Island (*Vanishing Island*), Ardent Hot Spring ug Sto. Nino Cold spring nga naa sa tiilan sa Mt. Hibok-Hibok. Ang Isla sa Camiguin nailhan usab nga “Isla sa Kalayo” tungod kay mitunga kini nga isla human mubuto ang bulkan.

Pagyamanin

Basaha ug isulat ang saktong tubag sa imong notbuk.

1. Unsa nga prutas ang ilado sa probinsya sa Camiguin?
2. Unsay ngalan sa hot spring nga naa sa probinsya sa Camiguin nga mainit-init ang tubig niini ug nga makatambal sa sakit?

Ikatulong Adlaw

Aralin 3	Natural nga kahinguhaan sa Lanao del Norte
---------------------	---

Tuklasin

Unsa ang gusto nimong mahibaloan sa Lanao del Norte?

Suriin

1. Garbo sa lalawigan sa Lanao del Norte ang Maria Cristina Falls nga gitawag ug *Twin Waterfalls* nga maoy tinubdan sa sugang dagitab sa tibuok Mindanao.

2. Aduna usab kini gipasigarbong *Tinago Falls*.

3. Ang Lanao del Norte duol sa dagat maong panginabuhian usab ang pangisda. Apan aduna usab kini panginabuhian nga panguma.

Pagyamanin

Isulat ang insaktong letra sa imong notbuk o papel.

1. Unsa kini nga mga kahinguhaan ang Maria Cristina falls ug ang Tinago Falls nga naa sa Lanao del Norte?
 - A. kahinguhaang yuta
 - B. kahinguhaang tubig
 - C. kahinguhaang lasang
 - D. kahinguhaang mineral
2. Usa kini ka Falls ug gitawag usab kinig Twin Water Falls?
 - A. Lugnason Falls
 - B. Maria Cristina Falls
 - C. Pagsanjan Falls
 - D. Tinago Falls

Ikaupat nga Adlaw

Aralin 4	Natural nga kahinguhaan sa Misamis Occidental
---------------------	--

Tuklasin

Gusto ka ba nga mutilaw sa kuyamis, ang nailhang tam-is nga klase sa lubi? Tana! Mangadto kita sa Misamis Occidental.

Suriin

1. Ang Misamis Occidental gitawag ug Kasadpang Misamis.
2. Gipasigarbo dinhi ang *Sapang Dalaga* ug ang *Baobawon Beach* nga ginasuruyan sa mga turista.
3. Pangisda ug pagtanom sa lubi ang panginabuhian diin ang Kuyamis, usa ka klase sa tam-is nga lubi naa dinhi.

Pagyamanin

Tubaga ang mga mosunod nga mga pangutana: Isulat ang insaktong tubag sa inyong notbuk o papel.

1. Unsay ngalan sa duha ka lugar nga gusto suruyan sa mga turista sa Misamis Occidental? _____
2. Unsa ang kasagarang panginabuhian sa Misamis Occidental? _____
3. Kung ikaw naa nagpuyo ani nga probinsya makahingalan ka ba ug laing panginabuhian sa mga tawo? _____

Ikalimang Adlaw

Aralin 5	Natural nga kahinguhaan sa Misamis Oriental
---------------------	--

Tuklasin

Nakabalo ka ba asa ang industriya sa mga agrikultura ug mga pagproseso sa mga pagkaon? Daghan na sa probinsya sa Misamis Oriental.

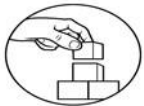
Suriin

1. Ang Misamis Oriental nailhang Sidlakang Misamis diin ang Cagayan de Oro City nga maoy sentrong pangrehiyonal sakop niini nga probinsya.
2. Usa kini ka patag nga duol sa dagat maong pangisda ug pagtanom sa lubi ang nailhang kahoy sa kinabuhi ug panginabuhian dinhi.

3. Aduna usab ubay-ubay nga mga trabahante sa probinsya tungod kay kini ang sentro sa komersiyo, edukasyon, ug panggobyerno sa tibuok Rehiyon X.

4. Naila usab kini sa tibuok nasod nga adunay minahan sa chromite.

5. Dinhi usab makita ang inilang Divine Mercy Shrine.

Pagyamanin

Basaha ug isulat ang saktong tubag sa imong notbuk o papel.

1. Unsa ang ngalan sa siyudad nga maoy sentrong pangrehiyonal sa rehiyon X? _____

2. Unsa ang kahinguhaang mineral nga makita sa probinsya?

Isaisip

Basaha ug tubaga ang mga blangko aron kini makompleto. Isulat kini sa laing papel.

Ang Bukidnon bungtoron nga may patag mao nga panguma ang panginabuhian ug (1)_____ ang nag-unang produkto. Ang Camiguin usa ka isla nga adunay Bulkang Hibokhibok nga maoy hinungdan nga kini gitawag ug *Isla sa* (2)_____ kamatuoran niini aduna kini hot spring nga gituohang mkatambal sa sakit. A ng Lanao del Norte nahimong inila sa tibuok nasod tungod sa (3)_____ nga maoy tinubdan sa sugang dagitab sa tibuok Mindanao. Ang Misamis Occidental adunay kasagarang panginabuhian nga (4)_____ tungod kay duol kini sa dagat. Ang Misamis Oriental gawas sa panguma ug pangisda daghan usab ang (5)_____ dinhi tungod kay kini ang sentrong pangkomersiyo sa Rehiyon X.

Tayahin

Pangitaa ang mga lalawigan gamit ang puzzle sa ubos ug ang mga paghulagway sa kahinguhaan uban ang mga produkto niini. Isulat ang saktong tubag sa imong papel o notbuk.

F	G	D	V	S	J	H	G	G	I	U	E	W	F	N	J	L
W	V	Z	O	I	B	M	M	D	J	S	F	N	J	H	A	A
H	W	R	F	D	X	S	A	M	N	U	P	I	T	T	B	N
C	O	C	M	K	L	B	U	K	I	D	N	O	N	C	D	A
B	U	K	M	I	S	W	D	C	X	V	S	E	R	T	U	O
G	H	K	U	T	B	C	D	M	A	P	D	O	L	N	H	D
B	A	D	D	F	X	G	B	E	I	I	O	J	O	P	K	E
K	N	T	F	S	X	C	C	L	C	J	P	H	G	B	B	L
S	D	R	G	C	G	D	F	C	D	F	G	D	C	S	C	N
M	I	S	A	M	I	S	O	R	I	E	N	T	A	L	B	O
H	D	F	K	O	R	S	G	F	G	G	H	U	M	V	N	R
G	U	B	J	P	I	E	H	E	D	F	N	E	I	F	G	T
F	R	G	H	M	F	Y	B	S	E	D	K	D	G	B	B	E
E	W	K	A	D	H	H	D	D	O	B	L	Y	U	H	N	D
E	D	S	Y	F	I	E	P	E	I	V	P	G	I	B	V	X
D	I	L	D	X	J	D	L	L	P	W	A	H	N	X	S	A
M	D	M	R	D	K	H	U	D	L	E	R	I	O	G	H	O

1. Lalawigan nga may dakong bahin nga patag nga na tung-an sa mga bukid. Busa pinya ang nag unang produkto.
2. Naila nga usa ka Isla diin nag gikan ang pinaka tam-is nga Lanzones.
3. Nahimong ilado tungod sa kahinguhaang tubig nga mao ang Maria Cristina falls.
4. Lalawigangb naila sa kuyamis, ang tam-is nga klasi sa lubi ug sa falls nga Sapang dalaga.
5. Ilado sa pagka home to fine beaches ug nasakop niini ang syudad sa Cagayan de Oro ang sentrong pang rehiyonal sa Amihanang Mindanao.

